

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 11 października 2019 r.

BADK.DPK.133.64.2019 MK

P9-37/19	Data wpływu petycji 16 sierpnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 10 października 2019 r.

ZAWODY ZAUFANIA PUBLICZNEGO

TEMAT

ZAWÓD PSYCHOLOGA

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą uchylenia ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji wnosi o uchylenie ustawy w całości, argumentując, że w praktyce ten akt prawny nie funkcjonuje, nie jest możliwe podejmowanie działań na jego podstawie.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) w art. 17 stanowi, że w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

Każdy obywatel ma zapewnioną wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, wyjątki określa ustawa (art. 65 ust. 1).

Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026) w art. 1 określa zasady i warunki wykonywania zawodu psychologa oraz organizacji i działania samorządu zawodowego psychologów.

Wykonywanie zawodu psychologa polega na świadczeniu usług psychologicznych, w tym na: diagnozie psychologicznej, opiniowaniu, orzekaniu (zgodnie z przepisami odrębnymi), psychoterapii, udzielaniu pomocy psychologicznej oraz prowadzeniu przez psychologa badań naukowych w dziedzinie psychologii lub działalności dydaktycznej w tym zakresie (art. 4).

Ustawa w art. 5 stanowi, że osoby wykonujące zawód psychologa tworzą samorząd zawodowy reprezentujący interesy tej grupy. Nadzór nad wykonywaniem ustawy powierzono ministrowi pracy (art. 6).

Do realizacji zadań nałożonych ustawą powołano Komisję Ekspertów, która w porozumieniu z Krajową Radą Psychologów określa standardy kształcenia podyplomowego (art. 17 ust. 3). Ponadto Komisja wyznacza właściwy poziom świadczenia usług psychologicznych w ramach prywatnych praktyk (art. 18 ust. 3) oraz ustala i aktualizuje listę metod i narzędzi psychologicznych zastrzeżonych wyłącznie do stosowania przez psychologów.

W skład Komisji wchodzi przedstawiciele (art. 16):

- ministra pracy jako przewodniczący Komisji (1 osoba);
- ministra oświaty i wychowania (1 osoba);
- ministra zdrowia (1 osoba);
- Komitetu Nauk Psychologicznych Polskiej Akademii Nauk (2 osoby);
- Krajowej Rady Psychologów (2 osoby).

Koszty działalności Komisji Ekspertów ponosi minister pracy (art. 16 ust. 5). Do kompetencji ministra należy określenie sposobu działania Komisji oraz zasad wynagradzania jej członków (art. 16 ust. 6). Komisja działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu, zatwierdzonego przez ministra pracy (art. 16 ust. 7).

Członkowie samorządu psychologów podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie obowiązków zawodowych lub czyny sprzeczne z zasadami etyki określone w Kodeksie Etyki Zawodowej lub uporczywe uchylanie się od płacenia składek członkowskich (art. 20).

Karami dyscyplinarnymi są: upomnienie, nagana z ostrzeżeniem, zawieszenie w prawie do wykonywania zawodu na okres od 3 do 12 miesięcy, skreślenie z listy psychologów z pozbawieniem prawa wykonywania zawodu (art. 21).

Postępowania dyscyplinarne toczą się przed Regionalną Komisją Dyscyplinarną, natomiast odwołania od jej orzeczenia rozpatruje Krajowa Komisja Dyscyplinarna. Od orzeczenia wydanego przez Krajową Komisję Dyscyplinarną przysługuje (art. 48): stronom, Ministrowi Sprawiedliwości, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Przewodniczącemu Krajowej Rady Psychologów – odwołanie do właściwego miejscowo sądu apelacyjnego, w terminie 30 dni od doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Ustawodawca upoważnił ministra pracy, aby w terminie 3 miesięcy od wejścia w życie ustawy, w porozumieniu z ogólnopolskimi stowarzyszeniami zrzeszającymi psychologów oraz związkami zawodowymi psychologów, powołał Komitet Organizacyjny Izb Psychologów.

Do zadań Komitetu należy: opracowanie regulaminów wyborów delegatów na pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów oraz projektu regulaminu pierwszego Krajowego Zjazdu, wybór tymczasowych organów izb, zwołanie pierwszych regionalnych zjazdów psychologów oraz Krajowego Zjazdu.

Do czasu wyboru krajowych organów samorządu psychologów Komitetowi Organizacyjnemu przyznano uprawnienia Krajowej Rady Psychologów (art. 62).

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Sejmu 21 sierpnia 2019 r. wpłynęła petycja (BKSP-145-591/19) w sprawie uchylenia ustawy z 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, którą następnie 3 września br. skierowano do Komisji do Spraw Petycji.

Prace nad petycją nie zostały zakończone.

Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie z 1 lipca 2019 r. (nr V.7014.23.218.JK), skierowanym do Bożeny Borys-Szopy Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wskazał na wieloletnie zaniedbania w zakresie realizacji przepisów ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, obowiązującej od 1 stycznia 2006 r.

W korespondencji Adam Bodnar podkreślił, że problem dotyczący funkcjonowania tej grupy zawodowej był poruszany przez kolejnych rzeczników praw obywatelskich, którzy podejmowali interwencje u ministrów właściwych do spraw pracy i zabezpieczenia społecznego. Od wejścia w życie ustawy upłynęło już ponad 13 lat, jest ona aktem obowiązującym, jednak nigdy nie zaczęła być stosowana. Wynika to z niepodjęcia przez organy władzy wykonawczej kroków zmierzających do wykonania postanowień ustawy, w szczególności powołania samorządu zawodowego psychologów.

Zdaniem Rzecznika obecna sytuacja, jest skutkiem wieloletnich zaniechań kolejnych rządów, stanowi naruszenie praw obywatelskich, w szczególności prawa do bezpieczeństwa (art. 5 Konstytucji RP) i prawa do ochrony zdrowia (art. 68 ust. 1 Konstytucji RP).

Rzecznik zwrócił się do Pani minister z prośbą o przedstawienie harmonogramu prac legislacyjnych prowadzonych przez resort oraz przewidywanego terminu ich zakończenia.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w odpowiedzi z 24 lipca 2019 r. (nr DDP.1.4351.57.2019 AŚK) podkreśliło, że problemy osób, które wykonują lub zamierzają wykonywać zawód psychologa w Polsce, są powodem działań podejmowanych w resorcie od lat, rozważane były propozycje uchylenia lub kompleksowej zmiany ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

Obecnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej trwają prace nad nowym projektem ustawy o zawodzie psychologa. Jednak z uwagi na zbliżający się koniec VIII kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadę dyskontynuacji jego prac, resort uważa że w tej sytuacji zasadne jest rozpoczęcie rządowego procesu legislacyjnego w tym zakresie po wyborach parlamentarnych.

INFORMACJE DODATKOWE:

Z powodu licznych wad prawnych i legislacyjnych omawianej ustawy Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej podjęło działania zmierzające do jej uchylecia przygotowując projekt ustawy uchylającej. *Rządowy projekt ustawy o uchyleniu ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów oraz o zmianie niektórych innych ustaw* 26 września 2012 r. został skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Jednak w związku ze zgłoszonymi do projektu uwagami minister zdecydował, że procedowanie będzie prowadzone jednocześnie z pracami nad nową regulacją zawodu psychologa.

W 2014 r. w wyniku przeprowadzonych drogą elektroniczną konsultacji społecznych, przygotowano Białą Księgę, a we wrześniu 2015 r. powstał projekt założeń do nowej ustawy. W 2016 r. resort wstrzymał prace nad nowym aktem prawnym, jednakże w wyniku działań podjętych przez Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów w listopadzie 2018 r. prace wznowiono ale nie udało się ich ukończyć w bieżącej kadencji Sejmu i Senatu. Prace zostaną wznowione w następnej kadencji parlamentu.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz